

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 4 coroane.
Pe o jumătate de an 2 coroane.
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu

Apare în fiecare Duminică

INSERTATE:

se primesc la biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15).
Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-ora 12 bani, a treia-ora 10 bani.

Pentru portul național.

Zilele trecute am citit prin ziare, că ministrul instrucțiunii publice din România a dat un ordin, prin care se provoacă toate învățătoarele, cari se îmbracă luxos, a se îmbrăca de aci înainte în port românesc, țărănesc.

Ce lucru frumos! Oare la noi în țeara aceasta fericită când se vor da asemenea ordine? Oare dacă ministrul instrucțiunii de aici nu dă un astfel de ordin, nu ar pute-o împlini mai bine aceasta consistoarele noastre? Eu cred că da.

Portul românesc ocupă primul loc în frumusețe în țeara aceasta. Nu e lipsă să-l laudăm noi, că ni-l laudă străinii. Dar' durere, pe cât e de frumos pe atât e de negles, adică nepurtat de noi. Causa nu o putem afla, decât în năvălirea peștrișunilor din gatra Jidanului și în lenvirea țărâncei române. În portul românesc nu poți umbla decât cu haine curate și spălate, pe când în adrențe jidovești poți umbla cu lunile, că nu te dă de gol murdăria. Până era portul românesc femeile erau mai harnice, mai mult lucrau și mai multe pânzături aveau. Azi? Pe aiurea nici nu seamănă cânepa, decum să o știe lucra. Femeile noastre nu lucră cânepa, nici inul, nici lânz, ba nici peștrișunile cumpărate cu bani scumpi dela jupânul Avram nu le cos cu mâna lor, ci plătesc la soția cărcămarului ori a cizmașului Ioska ca să le coase cu mașina. O sărăcie de rochie de carton o costă cu cusut cu tot 3—5 fl. Și apoi când s'ar ajunge cu cartoane!? Azi a

intrat mătasa și în casa săracului, care nu are o bucată de pâine pe masă.

Eată unde ne duce moda proastă! Mătásurile s'au introdus nu numai unde portul național e neglijat, ci și în locurile unde și azi există încă acest port. Acolo luxul e la culme, nu numai în portul de sărbători, ci chiar în cel de toate zilele. Și știm, că luxul e mare sărăcie.

Și oare cine ar fi chemate să stîrpească aceasta datină ruinătoare de averi. De sigur, că preotesele și învățătoarele noastre.

Oare preoteselor și învățătoarelor noastre să le fie rușine a umbla de aci în colo în haine românești? Mă mir cum de le părăsesc, când aceste sunt așa de frumoase! Încă nime nu s'a aflat oare să hulească pitorescul nostru port și totuși e așa de neglijat!

Învățătoarele noastre ar trebui să îndemne fetițele incredințate lor să-și facă vestimente românești, cari să le coase cu mâna lor în școală. Prin aceasta să-și stigă poporul pentru școală, fac un serviciu național și dedău pe fetițe la cruțare de a nu da banii Jidanului pe cartoane, ci a-și pune ea hăinuta, în spate, cu mâna ei. Cam așa lucruri ar trebui să facă învățătoarele noastre dacă ies între popor.

Mult ne-am bucura când învățătoarele noastre ar umbla în port românesc. Ce frumos 'i s'ar vedea când fetițele din școală cu învățătoarea cu tot ar avea același port, la fel. Sperez de altcum, că consistoarele noastre nu vor întârzia a da un circular în care se spună chemarea învățătoarelor și ținuta lor între popor — înlesnirea portului și a traiului,

la țărânel român. Zic și a traiului după ce știu cât de rău trăiește țărânel român, deși hambarele lui sunt pline cu bucate, grajdul cu vite, staulul cu oi, curtea cu găini și cămara cu de dulce. Are ce-i trebuie și totuși trăiește rău. Asta din lipsa de neștiință a gătirii bucatelor.

Cine ar pute învăța mai bine pe copile a fierbe decât învățătoarele? Și cine ar pute să facă pe copile a iubi portul strămoșesc, decât tot ele?

Chimu.

In memoria lui Dr. I. Rațiu.

Raportul anual al societății academice din Viena, „România Jună”, a cărui apariție a anunțat-o „Tribuna”, în partea generală dedică memoriei d-rului Rațiu următoarele frumoase cuvinte:

„Stăm încă sub impresia loviturii grele, ce soarta ne-a îndurat prin moartea lui Dr. I. Rațiu.

„Până a trăit am finit de lucru natural și de sine înțeles, cu să-l avem, și numai acum după moarte pricepem că ce-am pierdut. Să va povestă în vre-o cinci-șase decenii: „Era odată în Ardeal un timp fericit, când poporul român avea partid național organizat, în fruntea căruia stătea un comitet. Primul president al acestui comitet era Dr. I. Rațiu.”

„Era o vreme, când bieșii țărâni gândeau cu nădejde la domni lor plecați în orașul împăratului, să ceară dreptate. S'au angajat la luptă cu toții, dela țărâna-până la domni cei mari; tinerimea primea nutreământ nobil de iubire de neam și patrie. Ce însuflețire națională, ce fierbere și ce activitate. Când trăiau apoi zile grele

FOITA.

Dragostea.

Bade la vorbă cu rost
Da tu-aseară unde-ai fost?
— La mândra de-am lăsat post —
Dar' cînat-ai bade bine?
— N'am cînat puicuță bine,
Că 'mi-a stat gîndul la tine. —
Lasă-te bade de mine
Ca se-ți cadă cîna bine!
— Atunci puică m'oiu lăsa
Cînd scîndura 'mi-o suna,
Popa cu cădelnița
Și în turn clopotnița.
Atunci pe min' mă îngroape
Puicuță de tine-aproape,
In fața altarului,
S'aud glasul chramului.
Ear' pe tine te îngroape
Afunzime zece schioape,
La ușa bisericei
Sub iocana Precestei.
Din mormîntul meu să crească,
Crească mare și 'nverzească:

Rosmalin și-un fir de brad
Pe biserică culcat.
Din mormîntul tău să crească,
Inverzească și sporească
Măghiran și un fir de lînte,
Pe biserică s'o 'ntinde
Și cu bradul s'o cuprînde.
Toată lumea s'o mira:
Ce poate fi aceea,
Da zău dragoste curată
De un fecior și de-o fată.

Com. de Păunaș.

Poesii populare.

Din Feldioara.

Comun de Ștefan Cristea, cojocar.

Rîurel cu apă lînz,
Treci-mă 'n țeară străină,
Că țeara mea nu e bună,
Că n'are tată nici mămă,
Tatăl ei e dus în lume,
Ști-va Dumnezeu cînd vine,
S'o mai vadă-acum odată,
Cum e de înstrăinat.

Doamne rău mai e acum,
Că dăm dare și p'un prun,

Și nu te lasă de loc,
Pân' ce stai cu caru-'n loc,
Și mă rog și zi și noapte,
Ca să scap d'acestea toate,
Că mă fac bolnav de moarte.

Oh! așa e omu-'n lume,
Cînd crede că e mai bine,
Vine alta peste mine.
Cînd eram eu tinerel
Îmi lua maica-un inel,
Și mă duceam pe uliță,
Mă 'ntîlneam cu a mea mîndruță.
Și credeam că am draguță,
Cât de tinerel eram,
Dar' de rău tot mă temeam,
Că răul vine la om,
Cum cade frunza din pom,
Frunza cade ne-ncetat
Eu de lume 'mi am uitat,
Și nădejdea 'mi am luat,
De-a mai fi și eu bărbat,
Mai bin' să fi tot fecior,
C'atunci ai pe lume dor,
N'are nime a te muștra,
De ce stai în sat seara.

de robie, cu toți au îmbrăcat dolii, și-n ultima colibă de țeran se cânta c'o duioasă melodie: »Vine-o dalbă primăvară, V'om fi liberi cu toți sară». Și expresiunea unei tainice plăceri suridea din fața țesăturii; cu toți așteptau zile mari.

»Visața lui Dr. I. Raftu a fost întruparea luptelor pentru limbă, lege și drepturi politice, a luptei pentru existența națională din decențiile din urmă.

»In el a pierdut poporul român din Ungaria reprezentantul puterii și manifestățiunii naționale.

»Visața lui a fost o luptă continuă pentru binele neamului, memoria lui să fie eternă și sfântă,

»Fie primele șire ale acestui raport dedicate memoriei lui.

Sinod episcopesc. După cum cetim în »Kol. Értésítő», sinodul episcopesc al metropoliei gr.-or., întrunit în Budapesta, unde s'au ținut și ședințele fundațiunii Gozsdu, a hotărât, că alegerea de episcop la Arad în persoana lui I. I. Pap e validă după canoane, așa că actele vor fi transpuse în Măiestrități Sale spre aprobare. După aceasta va fi sfântit episcop, fiind înălțat deja acum la rangul de arhimandrit.

Tratatul Triplei - alianțe. Sub secretul de stat la ministerul afacerilor străine Baccelli, răspunzând la o întrebare asupra șomotelor răspândite că, după o dispoziție a tratatului triplei alianțe, ori ce mărire teritorială eventuală în folosul Austriei va avea de consecință o compensație teritorială echivalentă în favoarea Italiei, a declarat că dând un răspuns afirmativ sau negativ în această privință, ar da pe față conținutul tratatului triplei alianțe, deci, tratatul fiind secret, regretă că nu poate da nici un răspuns la întrebarea ce i s'a pus.

Germanii din Austria pentru cei din Ungaria. Schönerer și soții au făcut o interpelație, în care arată, că guvernul maghiar face tot posibilul, ca să nimicească ori ce mișcare a sentimentului național la Germanii din Ungaria. Lupta aceasta nimicitoare o cauzează pe de o parte trufia și ura rassei maghiare, de altă parte anumite machinațiuni maghiaro-franceze. Goana contra Germanilor poate produce încercături internaționale, periclitând chiar și alianța austro-germană. Întrebă deci pe Körber, că nu e aplicat să atragă atențiunea Monarchului asupra persecuțiunilor, la cari sunt espui Germanii din Ungaria.

Din Bucovina. Dirigența partidelor române unite a ținut în 26 Februarie a. c. o ședință de mai multe ore, la care au participat deputații români dietali și din camera imperială aflați în țeară. În ședință au fost detaliat discutate mai întâi afaceri ale țării, între altele: crearea unei bănci ipotecare a țării în scopul ameliorării stării reale economice a populației rurale din țeară; promovarea școalelor rurale și medii, mai ales prin completarea gimnasiului

român din Suceava și crearea unui gimnasiu român inferior la Câmpulung; crearea de judecătoria districtuale, tribunale de ocol și a unei curți de apel în Bucovina; în fine crearea unei direcții de exploatare pentru căile ferate din Bucovina. Cu aceasta ocazie s'a exprimat din toate părțile așteptarea, că guvernul i. r. va țină în fine cont de aceste dorințe legitime, prin promovarea lor și acordarea de ajutor efectiv.

Obiectul principal de discuție a fost starea politică. În decursul debaterii asupra ei s'a salutat cu satisfacție reluarea activității camerei imperiale și s'a decis de a sprijini prin deputații români, susținându-se drepturile naționale ale Românilor, nizuințele pentru continuitatea activității camerei imperiale.

DIN COMITATE. Pe 16 Martie c. este convocată adunarea generală extraordinară a comitatului Sibiu. La ordinea zilei sunt 82 de obiecte, unele de interes pentru comunele românești din comitat.

Membrii români sunt rugați a lua parte cu toții la aceasta adunare.

Pentru frați. În Vincenza s'a constituit sub președinția profesorului Camera di Salasco societatea: Trento e Trieste, care în contrast cu reuniunea Dante Alighieri nu și estinde activitatea asupra tuturor locurilor unde sunt Italieni, ci numai asupra ținuturilor italiene dela Trieste, Trient, Goriza (Görz) și Istria. Scopul reuniunii este să sprijinească bibliotecile italiene aflătoare pe teritoriile austriace, să ajute studenții ca să poată frecuenta școlile inferioare și superioare italiene, cu un cuvânt să promoveze prețutindenea dezvoltarea spiritului italian. Reuniunea n'are tendențe irendentiste.

România și Macedonia. »Die Zeit», din Viena, publică o convorbire pe care corespondentul seu din București a avut-o cu un însemnat bărbat de stat român, cu privire la chestiunea macedoneană.

Eată ce a declarat acesta cu privire la Macedonia:

Pentru noi, Românii din Macedonia formează un factor de mare însemnată politică, având cu noi legături de limbă și de crîngă. Simpatia poporului român a fost îndreptată cu mare forță către elementul Cutzo-Vlah din Macedonia. În budgetul statului s'au votat mereu sume din ce în ce mai mari și prin înființarea de școale și facerea de propagandă s'a căutat a se deștepta și întări sentimentul de solidaritate al Românilor Macedoneni cu masa cea mare a poporului român.

Pericolul de care tremură România este pericolul debordării valurilor slavismului. Domnia seculară a Turcilor și a Fanarioșilor a adus pagube economice și a ținut conștiința națională adormită. O invazie slavă ar fi nimicit existența noastră ca rasă, căci asemă-

narea de religie și ușurința cu care se amestecă Românii cu Slavii, ar face ca pericolul să fie de o mie de ori mai mare.

Dela Ligă. Duminecă, în 1 l. c. Liga culturală, secția Iași, și-a ales biroul pe 1903. Președinte a fost reales dl. N. Culișanu. Vicepreșidenți: I. Găvănescul și Gr. N. Macri; secretar C. Praja.

A II a chestiune la ordinea zilei fiind și ajutorarea ziaristicii... comitetul după o lungă dezbateri hotărăște a se da un mare festival la Teatrul Național.

EARĂȘI UN „AGITATOR”. Sa descoperit un nou „agitator valach”. Acesta e preotul nostru din Ciomacoz, care este citat pe 11 Martie c. la judele de instrucție Bodó, din Careii-mari, acuzat fiind cu agitație contra ideii de stat maghiar.

Preotul din Ciomacoz este un brav Român, care nu înceată a învăța poporul, încredințat lui, să și iubească cele mai scumpe clenodii ale sale: limba, legea, și datinele străbune.

Eată „agitatorul”!

Kossuthiștii blamați.

Cetitorii nostri știu, că kossuthiștii fac de multă vreme gălăgie în dietă, ca să oprească votarea legii, prin care se cer încă vre-o 15 000 recrui noi. Ei au încercat să facă gălăgie chiar și pe străzile Budapestei, dar s'au blamat urit, căci »cetățenii» nu s'au grăbit să le vină în ajutor, ba chiar socialiștii, cari seamănă cu ei când e vorba de a lucra contra Împăratului și armatei austriace, în care Românul e mândru să fie, le au stricat rostul. Eată ce aflăm în foile din Budapesta despre — rușinea, ce au pățit, și pe care o mărturisesc chiar foile lor, care numai hula versă peste noi Românii!

Mult înainte de începerea adunării au ocupat vre-o 6000 de socialiști locul și tribunalele, așa că cei 3—4 mii de kossuthiști numai cu greu au ajuns în apropierea tribunelor. Socialiștii urlau marseleze, kossuthiștii »Kossuthnotae». Conducătorii socialiști Grossmann și Bokanyi au fost împedecați să vorbească. Văzând imposibilitatea de-a face ceva, kossuthiștii au părăsit locul și au plecat pe străde, în frunte cu table, pe cari era scris: »Jos cu mercenarii austriaci!» — »Ungaria să capete armată maghiară!» — »Noi nu ne împreunăm cu alte națiuni!» etc. În strada Kossuth Lajos mulțimea s'a dedat la escense, spărgând ferestre la cafenele, bursă și la clubul liberal, unde a fost rănit magnatul Latinovics prin o sticlă. Petri aveau din greu, pentru-că chiar acum se lucră la cheiul Dunării. Poliția și-a retras ordinul, prin care disolvase întrunirea. Ajunși pe piața libertății, deputatul Holó a provocat mulțimea să se risipească în liniște. O parte a ascultat, cei rămași au atacat poliția cu petri și au insultat pe pașanți. Au spart ferestri, au demonstrat contra lui Vészi și numai la 7¹/₂ ore seara i-a succedat

liției să pună capăt acestor necuviințe, arestând 60 dintre demonstranți. Socialiștii rămași înaintea parlamentului s'au risipit în liniște.

Căpitanul suprem orăgenesco a introdus cercetare disciplinară contra căpitanului orăgenesco Toth, pentru că n'a știut să păzească ordinea și n'a disolvas conductul după primele escese.

DIN LUME.

Peninsula-Balcanică.

„Daily News” susține, că agenți secreți din Macedonia încearcă să recruteze voluntari din Viena, Petersburg, Berlin, Paris și Londra. Ei vor să înceapă un războiu de guerilă și în scopul acesta ar angaja mai ales persoane, cari au luptat în Africa-de-sud.

Intregul inventar din cancelaria comitetului suprem macedonean a fost furat. Se ordonase, ca arhiva să fie dusă la poliție, dar' când s'a prezentat aceasta, casa era golită, arhiva dusă. Se susține, că tot comitetul a pus la cale furtul acesta.

Amnestia acordată în urma intervenției austro-ruse, s'a extins până acum asupra la peste 600 Macedoneni, între cari și mai mulți preoți.

Intre oficerii și suboficerii creștini, cari se vor angaja pentru gendarmeria turcă, vor fi mulți Germani.

Pretendentul albanez D'Aladro își continuă propaganda printre Albanezi, fără succes însă.

Consulul rusesc din Salonic a chemat câțiva notabili bulgari la sine și le-a spus, că Rusia reprobă cu toată puterea purtarea revoluționară a comitetului macedonean și nu va opri Turcia, ca să o înăbușe. Cu toate acestea agitațiunile se continuă și arme se distribuie poporului.

O iradea a Sultanului a chemat la serviciu activ pe toți oficerii concediați din corpul III. de armată.

Rusia pentru a exercita un control mai desproape asupra reformelor în Macedonia, a dispus să înființeze alte cinci nouă consulate în Macedonia. Toți Bulgarii macedoneni se vor pune sub protecția consulilor ruși.

Opt agenți secreți ruși au plecat la frontiera turcească, ca să supravegheze ținuta autorităților bulgare și turcești de acolo.

În Filipopol și Burgas s'au ținut meetinguri mari, în cari s'au protestat contra dizolvării comitetelor macedonene. Astfel de meetinguri se proiectează și pentru alte orașe.

Finlanda.

Lupta Finlandezilor contra brutalității continua. Sâmbătă au demisionat toți juzii dela tribunalul de curte din Abo. Din cei 16 membri, extra-ordinari au demisionat 15. Guvernatorul rus din Nyland a fost tras la răspundere înaintea judecătoriei. Când s'a pertrat acuzele ridicate contra lui, poliția rusească a ocupat întăririle dela casa sfatului, așa că martorii n'au putut fi ascultați.

Ziarul „Srbobran” din Agram află din Cetinje, că acolo se chiamă sub arme toți oamenii valizi și se grămădesc trupe la frunterie, în partea dinspre Novibazar. *Munteneșul* proiectează, că dacă se va schimba status quo în Balcani, să ocupe Gesinje și Plava după dispozițiunile tractatului din Berlin.

Grecia a mulțumit puterilor pentru punerea la cale a reformelor și cere ca aceste reforme să fie introduse și în villaetul Ianina.

Mișcarea Albanezilor la proporții și în Europa începe să prindă tot mai multă consistență ideică, că Sultanul îi împinge pe Albanezi la luptă în contra reformelor, pe care el s'a arătat foarte grăbit să le primească. O dovadă de aceasta se consideră la Londra faptul, că Sultanul vrea să aplice reformele și în Albania, deși puterile consultate asupra acestui punct au fost de părere contrarie. Albanezi mahomedani s'au și adunat într'un meeting la Ipek și au jurat să lupte din toate puterile în contra reformelor. Sultanul a trimis armata în contra lor. De aci va naște revolta în contra creștinilor și masacre oribile.

Știri mărunte.

Congresul Statelor-Unite a adoptat raportul relativ la proiectul de lege asupra imigrațiunii. Fiecare debarcat pe teritoriul american va trebui să plătească un impozit personal până la 2 dolari.

Un inginer rus, încercând de a ajunge la fortificațiunile în Aden, a fost arestat. Perchițiunea ce i-s'a făcut a demonstrat și confirmat, că este vorba de spionaj.

„Victoria”.

— Adunarea generală a băncii „Victoria”. —

Arad, 9 Martie c.

În 8 l. c. Duminică la orele 10 a. m. s'au ținut adunarea generală institutul „Victoria” din Arad.

Progresul constant și consolidarea tot mai temeinică ne îndreptățește să privim la acest institut ca la o fortăreață mândră și pasnică nebiruită a intereselor economice ale mult încercatului nostru popor. Dăm în cele următoare o mică oglindă asupra activității sale rodnice.

Adunarea generală o deschide veteranul președinte al institutului Magn. domn Dimitrie Bonciu, cons. reg. și notar public, care mulțumește acționarilor pentru viul interes ce-l poartă față de institut prezentându-se și de astă dată în număr deosebit de mare.

În scurt timp după aceasta s'a dat citire raportului direcțiunii despre activitatea băncii în anul 1902, adică al XV. gestionar.

Meritul director executiv dl. Dr. Nic. Oncu începe astfel raportul:

„Mai înainte de toate, față de tendințele de-a prezenta institutul nostru ca condus de interese politice afară de sfera sa de interese pur economice — drept profesiune de credință — o declarăm și aci loial și solemn, că institutul nostru și direcțiunea d'voastră este firm hotărâtă să rămână și va rămâne ca întotdeauna în toate afacerile și operațiunile sale exclusiv și strict pe terenul economic, — absolut străină și perhorecând totodată din ea sa parte ori-ce tendențe sau acțiuni, cari nu și află te-

meiul lor în statute și cari măcar și numai pe un moment ar pute denota ceva abatere dela administrarea corectă și cinstită a averii și a intereselor institutului nostru.

Aplause lungi au acoperit enunțarea deamănă și energică, ca și răspuns bărbătesc la insinuațiunile de tot felul, ce ținesc să clădine încrederea și renumele eluptat de băncile noastre.

După ce remarchează, că în butul tuturor împrejurărilor nefavorabile ce au bătuit pe piața de bani, — cu deosebire însă în orașul nostru — institutul nostru se bucură tot mai mult și în cercuri tot mai largi de încrederea publicului mare, trece la diferitele ramuri de operațiune, arătând cu cifre progresul îmbucurător.

Astfel amintim dintre ramurile principale *depunerile*, cari arată o stare de peste 3¹/₂ milioane la 31 Decembrie 1902, adică o creștere față de anul trecut de aproape 400 mii cor.

Escomptul s'a apropiat de suma de 4¹/₂ milioane, o creștere de peste 600 mii coroane.

Hipoteca se prezintă cu cifra de 783 mii arătând creșterea de 72 mii cor.

Pentru a nu mai aminti și celelalte ramuri de operațiune, constatăm cu plăcere că *totala circulațiune* trece peste considerabila cifră de 53 milioane de coroane.

Din venitul curat de peste 105 mii de coroane s'a dat 48 mii *dividendă* acționarilor adică 8% de acție; — *fondurile de rezervă* — așa zicând singura și cea mai trainică temelie — se dotează cu suma de peste 28 mii cor., iar *fondul de pensuni* cu 4300 cor. — ambele aceste fonduri întrec cu mult suma de patru sute mii coroane și cu capitalul social ne dau o *avere proprie de peste un milion de coroane*.

Pentru scopuri filantropice și culturale s'au distribuit 4000 cor.

În ordinea de vechime au fost realeși cu totalitatea voturilor în direcțiune d-nii Vasile Mangra și Mihai Veliciu, precum și toți cei 30 de cenzori.

După eschauriarea ordinii de zi, acționarul Axente Secula, mare proprietar în Șiria, propune și adunarea generală între vii aclamări primește, ca să se exprime mulțumită protocolară direcțiunii, comitetului de supraveghere, directorului executiv Oncu, secretarului Raicu, precum și funcționarilor pentru zelul și munca lor depusă în dobândirea rezultatelor atât de frumoase.

După adunare toți cei de față, acționari, direcțiune, funcționari și amici de-ai cauzei noastre românești s'au întrunit la prânz comun, pentru a sărbători astfel și prânzul victoriile „Victoriei” și la masa albă. A decurs cu demnitate și primul toast l'a ridicat direct. executiv Dr. Nic. Oncu în sănătatea acționarilor, închinând pentru armonia dintre direcție și acționari. „Cu cât mai mare va fi încrederea d-voastră, cu atât ne vom potența și noi zelul, ca să ne facem vrednici de încrederea și alipirea d-v.” Iși încheie Dr. Oncu vorbirea sa.

Drul Vesa din Socodor cu logica sa cunoscută, presărată de un humor sănătos, răspunde directorului Oncu, și în fine se scoală secretarul băncii Sava Raicu și în termeni avântați arată cu mândrie la fondurile și capitalele acu-

multe, relevând și aei meritele celor cari 'și-au încrezut capitalul social pe mâinile direcțiunii, arată totodată, că afară de venitele materiale dobândite »Victoria« își are partea sa în dezvoltarea vieții noastre românești: 22 familii s'au creat și se alimentează dela »Victoria«, înțelegând pe cei aplicați în serviciul institutului, pe funcționari, cari cresc în număr și în poziție alături de institutul, în a oăruia întărire își ved asigurată pâinea de toate zilele.

SCRISORI.

Producțiunea teatrală din Câmpeni.

2 Martie 1903.

Tinerimea română din Câmpeni a aranjat la 26 Februarie st. n. a. o. o producțiune teatrală.

Și cum arta teatrală la noi e în dezvoltare și publicul românesc dornic de-a asista la astfel de producții, tinerimea română din Câmpeni prin producțiunea aranjată a oferit publicului o seară plăcută, și în schimb publicul »intelligent« din Câmpeni și jur s'a și prezentat în un număr foarte frumos.

S'au jucat piesele: »Arvinte și Pepelea« de V. Alexandri și »Idil la țară«, localizare de Maria Baiulescu. În cea de întâiu e vorba de »Pepelea« (dl Teodor Orlea), un tânăr serman rămas orfan, care unică avere avea o căsuță veche locuită cu chirle de bogatul, dar' proverbial sgârșitul »Arvinte« (dl Andreiu Nicola), care avea o frumoasă fată »Mandica« (d-na Silvia Marian), și pe care Pepelea o îndrăgise la nebunie. Sgârșitul voia cu ori-ce preț să aibă casa — să înțelege pe nimica — Pepelea pe Mandica. Dau la țerg. Pepelea vinde casa sub condiție să capete pe Mandica și să-și reserve dreptul »la cuiul din păretele drept«, pentru-ca venind câte-odată la Arvinte să aibă »unde-și pune căciula... Arvinte se invoiește, dar' când își are la mână contractul, pe Pepelea îl dă pe ușa-afară. Se ceartă. Pepelea însă îi vine de hac cu cuiul, până mai pe urmă are voce să se spânzure în el, de cumva Arvinte nu 'i dă pe Mandica; »sgârșitul de groază că va ajunge la ocnă spânzurându-se Pepelea la el în casă se invoiește.

Rolele destul de bine jucate.

Prima impresie: — Pepelea îmbrăcat în frumosul costum național — a dispus publicul. Dar' de la a II-a pășire pe scenă, Pepelea se prezintă având cingătoarea națională înlocuită cu un tel de gal incolor, ce-l poartă damela pe cap. Asta a fost o surprisă pe cât de neașteptată pe atât de condamnabilă...

De ce?!... La așa ceva nu ne așteptăm și încă tocmai din partea domnului Orlea.

Frățește spus: Causa nu se poate explica... Că doară străinilor, ce erau de față în număr disparent, nu le-ar fi convenit, asta pe noi nu ne interesa, și ei — cel puțin cât eu am observat — semne de nemulțumire nu au dat. Și nici nu puteau sau nu aveau dreptul, să dea, după-ce cingătoarea națională la costumul românesc e un »ce« indispensabil, recunoscut ca atare prin ordinațiuni mai înalte, chiar în urma unui caz întâmplat

în Câmpeni. Și apoi afară de aceea așteptam din partea domnului Orlea, care cu ori-ce ocaziune și pe ori-cine dintre Români, care ar comite vre-o greșală cât de neînsemnată contra românismului, ție să-l demascheze totdeauna publice, — așteptam — zic — să fină mai mult la portul lui național și să nu 'l batjocorească în așa chip și într'un mod atât de nesiertat de dragul nu știu cui ori din nu știu ce spaimă presupusă; așteptam consecvență în fapte ca și în scris.

În piesa a II-a »Idil la țară«, toți s'au achitat bine de rolele avute, dar' în special d-nul Avram Sârbu în rolul lui Berbec, bărbatul condamnat să sufere caprițiile unei soții înaintate în vîrstă și jalusă foc, și d-na Silvia Marian, soția lui, a lăsat ca întrînși să nu privim mai mult nescat diletanși ci actori de forță, de aceea publicul mulțumit peste măsură nu le-a rămas dator, răsplătindu-'i cu aplauze ce nu se mai sfîrșiau.

După producțiune a urmat joc

Sala luminată electric, muzica lui Ghiuș Abrudeanu, publicul vesel, își era mai mare dragul să vezi Românii prinși în scumpa lor horă.

Și când muzica a dat avisul pentru val, cu drag priveai părechile ce abursu ferier, uitându-și pentru moment ziua de ieri și cea de mâine!...

Apoi în zori de zi publicul se împărție, de sigur mulți cu inima ferice... și alții poate...?!

Ioan Simu.

Obiceiurile Românilor macedoneni la nuntă.

În Macedonia, nașterea unei fete nu e salutată cu prea mult entuziasm. Persoanele, care vizitează lauză, îi urează aproape cu jumătate de gură, »să vă băneze« (să vă trăiască) și adaogă ca un fel de consolare: »Va să vă dea Dumnezeu și fături« (o să vă de-a Dumnezeu și băieți). Încă nu împlinesc șapte ani și părinții încep să se îngrijească de »paie« (zestre) Macedonencele sînt harnice și îndemănatoice: în toate verile țes pânză, chilimuri, valințe, cuverturi frumoase și trainice și mai cu seamă împletesc »părpozi« (ciorapi). Părpoade e ocupația lor zilnică și aproape mașinală. Unei fete trebuie să 'i dea minimum 40 părcehi ciorapi și apoi la ori ce ocazie să dă »peache« o părcehe de »părpozi«. Zestrea unei tinere Macedonence se compune numai din rufărie, așternut și ori-cât de sîracă ar fi și de ori-ce condiție, trebuie să aibă și trei, patru rochii de mătăasă. Rufăria însă e în mare abundență; 100, 150 cămeși, 100 p. ciorapi, cari de multe ori se transmit copiilor ca zestre.

Cum în Macedonia, fetele până la măriție sînt închise și păzite foarte de aproape, căsătorile se fac rar din dragoste Căsătoria aei e o afacere aranjată cu multă diplomație printr'un pețitor. Dacă fetii 'i-a ieșit numele, oă are vr'un defect fizic, de exemplu oă e chioară, schioapă s'au scrofuloasă, se trimite în secret din partea familiei mirelui o femeie bătrână, să cerceteze. Bătrâna procedează de-așemenea cu multă diplomație. Din vorbă în vorbă, o pune să umble, o pune să 'i bage în ac și avînd aerul de-a o mîngăia, o pipăie pe la

gât; de multe ori o și desbracă. În cazul când lucrul e adevărat, ori nu, se face logodna, ori se mai adaogă ceva la zestre, până se acoperă defectul. Lucrul acesta se face înainte, oăci aci o logodnă stricată compromise pentru totdeauna reputația unei fete.

Vederea tinerilor se face apoi la vre-o rudă, foarte în secret în prezența părinților. În sate, fata e la fântână cu »ghiumele« (ulcioarele) și în timpul oănd le umple, tînărul trece, o vede. Dacă 'i place — fata nici nu e întrebată — se încep negocierile între părinții lor prin pețitori. Când sînt de acord, pețitorul vine la părinții fetei și dela ușa le strigă: »Cu încherdă« (cu noroc) și sărută fata pe frunte. Seara »gionele« (mirele), cu toată familia, vine pentru prima-dată în casa fetei, să facă cererea oficială. Fata, gătită cu cele mai frumoase haine, de multe-ori imprumutate dela o »înveastă nouă« (mireasă de curînd) e înaintea lor. Soacra o sărută pe obraz și 'i zice: »să ne bănezi«, (să trăiești). Ea sărută mîna soacrei, a mirelui și a tuturor persoanelor venite cu mirele. »Gionele« (mirele) îi dă inelul de logodnă și la plecare »meșce« (îi dăruiește) o monedă de aur.

A doua zi atît din casa mirelui, cît și a miresei, se trimit copii la toate rudele și prietini »să dea săhăriciole« (să anunțe) oă »isusiră tîciorulu și feata« (oă au logodit fecioru și fata) și în același timp indică ora, cînd »să bage 'nveasta țea nauă« (să sîrute mireasa). Acel, cari au fost anunțați »meșce« (dăruiesc) copiilor o »florie« o firfircă; invitații se sîng în ziua indicată la casa mirelui și după-ce li-se servește dulceață și cafele, cu lăntarii în frunte, »taifa« pornește la mireasă. Taifa e primită de familia miresei cu mulțumiri și urări de »să se toarne pri în lipsește« (să se însoare și cei-ce nu sînt însurați). Apoi se servește din nou dulceață, cafea și vin.

Nunta.

Tot timpul, dela logodnă până la nuntă, o duc în preparative și petreceri. Cu o Duminecă înainte e »pisarea cafelei«. Se sîng fetele și rînesc cafeaua cîntînd. Joi »gionele și nvesta«, fiecare în casa lor, își invită prietini și rudele, joacă, cîntă, până »tu aperită« (până în zori de zi), cînd cu toții se unesc și se duc la fântână cîntînd; se întorc apoi la casa »nvestei« și la plecare mirelui 'i-se cîntă:

Du-te gioane, oară-ți bună
Cu trandafila tu mână
Du-te, gioane, cale 'n bar
Cu lilicea d'argăvan
Du-te gioane, cu sănătate
Ca puliu di oi lumache
Ți-a bat frunzele toate.

Monastir Macedonia.

Traducere.

Du-te june, oară bună
Cu trandafirul în mână.
Du-te june, drum bun
Cu floarea de liliac.
Du-te tinere cu sănătate.
Ca pasărea după orac
Ți-a bat frunzele toate.

Elena Aurelian.

Cassa de ajutorare.

(Urmare și fine).

Administrarea Cassel.

Afacerile membrilor și ale acelor, cari doresc să se înscrie de membri ai cassei, în comune și orașe, dacă nu s'au înscris încă 50 de membri și prin urmare aici nu este încă comisie locală, le isprăvește primăria comunală sau senatul orașenesc.

Indată-ce într-o comună sau oraș s'au înscris 50 de membri, are să se înființeze numai decât comisia locală.

De aci-încolo comisia aceasta are să isprăvească afacerile membrilor cu cassa.

Comisia locală stă din 12 membri. Din membrii aceștia pe 4 îi alege reprezentanța comunală, pe 4 stăpânii, cari plătesc taxă de asigurare pentru slujile lor, și pe 4 îi aleg dintre dînșii membrii ordinari și estra-ordinari ai cassei. Afară de aceștia sunt membrii comisiei locale notarul, judele, doctorul și tutorul comunal, dacă este în loc însoțire de credit, și presidentul acesteia, precum și esmisul direcției centrale. Membrii comisiei locale pot fi numai oamenii cei mai de crezământ. Nu poate fi membru cel-ce a înșelat, a răsvrătit pe alții, cel închis, sau cel-ce e numai condiționat liber, cel-ce stă sub acasă, cel minorean, sau cel de sub tutorat, omul falimentat, sau cel-ce a fost eschis odată dintre membri.

Afacerile comisiei locale în înțelesul legii le hotărăște prin ordinație dl ministru de agricultură.

Eată dar' un teren, unde omul își poate desvolta puterile în slujba bine-lui obștesc. Va isvorî mult bine acolo, unde comisia locală își înțelege datorința și chemarea, cu care a investit-o legea.

Să ne nisuiam dar', ca să se înscrie cât de curând 50 de membri la cassă. Să ne vedem noi înșine de trebile noastre, să ne înșirăm cu însuflețire sub steag și să ne amănăm lucrul!

Afacerile toate le conduce direcția centrală din Budapesta. Cel-ce are

ceva de întrebat, să se adreseze prin o scrisoare simplă sau carte postală de-adreptul la dînsa. Adresa ei este: Országos Gazdasági Munkás- és Cseléd-segélypénztár (Cassa regnicolară de ajutorare a lucrătorilor și slugilor economici), Budapest, Alkotmány-utca 16 sz. Ba cine vrea, să poate adresa de-adreptul secției afacerilor lucrătorilor din ministerul de agricultură: Földmívelésügyi ministerium Munkásügyi osztálya (Budapest, Nádor-utca, Földmívelésügyi ministerium, II. em. 78).

Fraților!

Din cassa de ajutorare, alcătuită prin legile țării, nu vrea nime să se înavuțească. Tacsele de membru, sumele fundamentale și ajutorul statului, incurse în cassa noastră se folosesc toate spre folosul membrilor înscriși. Și precum dela aducerea legii în vreme de abia de un an și jumătate s'au putut da membrilor favoruri foarte multe nouă și însemnate: în viitor, după-cum se va întări cassa, se pot aștepta ear' alte favoruri. Cu cât vor fi mai mulți membri, cu atâta pot fi ajutoarele mai mari, căci din bani mulți vor fi coroane. Atâta va căpăta fiecare, cât stă scris în lege, nici vorbă să se dea mai puțin; dar' dacă voim, ca cu vremea ajutoarele să fie și mai mari trebuie să ne nisuiam cu toții ca membrii casei să fie cât de mulți.

La cassa aceasta nime nu-și pierde banii. Posta îi trimite direcției centrale, unde se păstrează banii tuturor. Că în ce chip se îngrijește direcția centrală de banul săracului, poartă grije ministrul de agricultură, care a numit aici un comisar guvernial.

Până acuma au primit ajutor o mie patruzeci de oameni, în sumă de cincizeci și patru mii o sută nouăzeci și patru cor. 91 bani!!!

În cassa de ajutorare s'au înscris dela 1 Ianuarie 1901 până în anul trecut afară de 336,972 servitori economici, 23.179 de membri.

PARTEA ECONOMICĂ.

Ciuma cartofilor.

Abia sînt 300 de ani, de când au fost aduși cartofii din America la noi în Europa și eată, că și ei sînt atacați de o boală cumplită, care de se va împămînteni mai cu deadinsul și pe la noi, o se uităm filoxera, care ne-a pustiit viile și a adus comune întregi la sapă de lemn.

Ciuma cartofilor a fost aflată mai întăiu de Frank, profesor de economie în Berlin, care a studiat mai de aproape și cauzele, cari dau naștere boalei mai sus numite și cari constau din un fel de putrezire a cartofilor din pământ.

Numitul profesor a constatat prin mai multe încercări, că nu numai ciuma cartofilor, ci și alte boale ale acelor se formează din niște baccili (sămînță), pe cari el îi numește: *Rhizoctonia solani*, *Phellomyces sclerotiophorus*, *Fusarium solani*, *Bacillus solani* și *Phytophthora infestans* (ciuma).

Rhizoctonia solani este un fel de putrezire a coajei cartofilor, care se formează ca și bubatul pe pelea omului sau a animalelor și apoi pîtrunde pe încetul și la miezul acelor, pe carele îl atacă, îl înăcrește și în cele din urmă îl face de se putrezește cu totul.

Phellomyces sclerotiophorus este un fel de parazit, care asemenea atacă mai întăiu coaja cartofilor, pe care o face de se tot sbârcește, până când în cele din urmă se nimicește și miezul acelor.

Fusarium solani este asemenea un parazit, care e cunoscut încă mai demult și care se poate afla de regulă la cartofii intrați în putrezire. Acela constă din niște puncte albe, cari se rămuresc preste întreg miezul cartofilor și pe care apoi îl fac de se putrezește în timpul cel mai scurt.

Unui economist învățat eu numele Vehmer 'i-a succes să altuiască boala aceasta și la cartofi sănătoși, așa că apoi și aceștia au arătat după aceea toate semnele unor cartofi molipsiți de acel parazit.

— B. Ia tași muiere șuchiata, nu vorbi ște nu ci-am întrebat, că-m sârie și mie țandăra, apoi trag stavila dela moară, și toată apa o căgia pră capu tău.

— M. Ba pră capu tău.

— B. Doamniie mulțamescu-ți, că audzi și ea.

— M. Ba pră cinție se ce ia.

— B. Mă muiere! dar' ieu nu ci-am drăcuit.

— M. Ba pră minție m'ai înșeluit, ai mințit că mă ținli tot la joc, numa să vin după cinție, acuma se-ți fac colacu, și ear' vrei să ce duși fără minție ca altă dată.

— B. Ba șinție vrea să meargă fără cinție; ieu cu cinție vreau să merg să vadă oamenii ăia, se stag dă muiere am ieu.

— M. Dacă-i așa, mă duc să fac colacu, și mănție o să mă îmbrac în hainele dă mătăsă ca o'mpărăciasă, să vadă goșcii ăia se nor mai vedzut.

Bărbatul cu muierea.

— Copie de pe natură. —

În dialect bănățenesc.

— Bărbatul: Tu muiere! Să fași astădz un colac mare dă fânlină d'a albă, ieu oi cășciga o ploscă cu vin bun și giminieată plicăam cu caru la rugă la vëru Pëtru dîn Pustiniș.

— Muierea: Să tai bușiniș?

— B. Nu bușiniș, tu proasto; se merjiem la rugă la Pustiniș.

— M. Se nle scăldăm în Cimiș?

— B. Ȑi vai dă păcacile miellie, cu șinție 'mi legai capu:

Lăcomli la bogăție

Și-mi luai o surdălie.

— M. La vëru Ilie?

— B. Audz tu! uită-ce la minție, și dăstupă-ți urechile; merjiem mănție la rugă la vëru Pëtru dîn Pustiniș, dar' tu să fași un colac marie dă fânlină d'a faină, și ieu oi cășciga o ploscă cu

vin, că nu-i binție se merjiem goi, înțelesu-m'ai ori se strîg mai tarie?

— M. Am înțeles că nu mis ieu surdă.

— B. Niși nu dzic ieu că iești surdă, numa nu baș audzi binie.

— M. Pră minție mă bați binție? Oi vegea ieu pră șinție bați tu, că muiere ca minție nu afli în șapce hotarē, că 'țam adus bani, vacă la ușă, boi la car, porși și căce tăcea, ieu ci-am făcut om întrē oameni, că șine ai fost tu când am veniit eu la cinție; ba! ba! măi dzîși ună și altă, dar' tu n'ai fost pēntru minție, că m'or pețit pră minție alți oameni, numa așa-i dacă nu m'am dus după iei, numa am veniit după un gubav ca cinție, și tot măi dzîși că mă bați binție; sēracă lumie și țarā, cum se rîge dracu de noi, cu minție nu glumești tu; se nu măi dzîși vorba aia, că acuma m'o veniit apă la moară.

Bacillus solani și Phythophthora infestans sau ciurma cartofilor a făcut în anii din urmă daune însemnate, prin aceea, că boala numită, dacă apucă sub pământ, unde cresc și trăesc de regulă cartofii, se sporește într'un mod înspăimântător.

Sămënța ciurmei cartofilor trăește de regulă în pământ, de unde apoi se strecoară și în tuberculele acelora, pe cari le face apătoare și așa de moi, încât le poți turti cu mâna. La cas dacă se turtesc astfel de cartofi atăcați de ciurmă, improașcă din ei un fel de zamă alburie și puturoasă, pe care abia o poți suferi.

După cum arată Delacroix, directorul institutului pentru încercări chimice din Paris, în anul 1901 din 87 de comitate ale Franciei 19 au fost molipsite cu ciurma cartofilor, pe care numitul o arată după următoarele semne deosebite.

Boala se ivește de regulă în luna lui Iuliu. Plantele de-odată nu mai cresc, ci numai tânjesc. Frunzele lor încep se îngălbinesc, apoi încep a se usca. Pe vârful frunzelor se mai pot vedea une-ori și niște vătămături mai mari sau mai mici. Curpenii încă încep a se usca înainte de vreme, ca-și-când cartofii ar fi ajuns deja la coacere.

Dacă desfacem un atare cuib, vedem cartofii nedevolțai, scămoși, de culoare brunetă-întunecată și plini cu bacilli. Chiar și cartofii aceia, cari ni-se por sănătoși, sunt molipsiți cu sămënța boalei, așa că de regulă toți cartofii dintr'un cuib se pustiesc.

(Va urma).

Ioan Georgescu.

Băncile populare germane.

— Sistem Raiffeisen —

De unde iau băncile Raiffeisen capitalul?

De bună seamă, că la întemeierea unei bănci populare, cea d'întăiu și mai grea întrebare este: de unde banii? De-ar lipsi aceasta grea întrebare, nimic n'ar fi mai ușor decât a întemeia o bancă.

Trebue lămurit, că de la modul, cum o bancă populară își agonisește banii, cu care lucrează, atârnă întreaga

ei valoare și întregul folos, pe care îl poate aduce membrilor ei.

O bancă sistem Raiffeisen își procură capital de întreprindere, adică banii cu cari lucrează, în două moduri:

1) din capital strein, compus din capital luat cu împrumut pe garanție obștească și răspunderea nelimitată a membrilor, precum și din depunerile la economie, în casa băncii;

2. Capital propriu al ei, compus din părțile membrilor în bancă și din fondul de rezervă.

1. Capitalul strein.

Capital strein este precumpănitor în băncile din sistemul Raiffeisen, mai ales la început. O bancă Raiffeisen se întemeiază pentru prima oară numai cu capital strein, de oare-ce părțile membrilor sunt pre mici, pentru a se pute face față cererilor de împrumut, iar fondul de rezervă lipsește cu desăvîrșire la început.

Dar' cu cât banca e mai veche cu atât descrește și capitalul strein, până când se ajunge de se înlocuiește întreg prin capitalul propriu al ei.

Sub numele de capital strein se nu se înțelege un capital, care nu e al membrilor, ci numai că el nu e al băncii și nici parte a membrilor în bancă.

În cea mai mare parte, capitalul e luat de bancă tot de la membri, dar' nu ca părți sau cotisații obligative, ci sub formă de împrumut și depuneri la economie, de bună voie.

Deosebirea între capitalul strein și capitalul propriu stă în aceea, că cel d'întăiu poate fi retras de către cei cari l-au dat băncii ca împrumut ori ca depuneri la economie, ear' cel de al doilea (capitalul propriu), nu. În capitalul străin deosebim: capitalul luat de bancă cu împrumut și depunerile la economie.

Capitalul luat ca împrumut. Membrul unei bănci Raiffeisen nu e dator să aducă cu sine capital în bancă. Ceea-ce 'i-se cere lui este răspunderea cu întreaga lui avere pentru toate datoriile băncii.

Astfel fiind, o bancă se întemeiază așa:

Membrii iscălesc statutele, prin care se leagă toți, răspunzători cu întreg avutul lor pentru toate împrumuturile luate de bancă pentru ei. Se face apoi prețuirea averii tuturor membrilor după darea pe care o plătesc fiecare în parte, pentru a se ști cât prețuiește garanția totală. Se ne închipuim, că avutul total al tuturor membrilor unei bănci s'ar ridica la 3—4 sute de mii de cor.

Această sumă se declară răspunzătoare pentru toate datoriile băncii. Membrii votează în adunare generală o sumă oare-care — de exemplu 20—30 de mii de cor. — până la care comitetul administrativ poate să ia bani cu împrumut sub garanția nelimitată a lor, or unde va găsi. Se închieie proces-verbal de desbaterile și hotărârea prin care se împuternicește comitetul administrativ și i se dă președintelui comitetului administrativ.

Cu această împuternicire iscălită de toți membrii băncii, comitetul administrativ caută bani, fie la membrii bogați ai băncii, fie la alți locuitori din sat ori din împrejurime, fie la vre-o bancă.

Amintim, că se preferă împrumuturile la înșiși membrii băncii și în sume mici la persoane multe; iar dintre capitaluri se dă deosebită întâietate acelora, cari 'i-se dau băncii pe termene cât mai lungi.

La noi ar pute servi deocamdată destul de bine băncile mai mari ale noastre pentru a împrumuta băncile populare, pe garanția obștească și nemărginită a membrilor lor.

Băncile populare germane au acum bănci centrale, bănci ale băncilor rurale, la care acestea aleargă ori de câte ori nu pot găsi aiurea împrumut. Se nădăjduim că le avem. Dar' mai întâiu se cere să întemeiem băncile populare după normele băncilor Raiffeisen. (Va urma).

— B. Baș! se vadă un sîri dă muier.

— M. Și ție-ți dau chimeșă cu pui. Cum la nime nui, hui! hui!

— B. Audzi la toanta, că șcie și ea un cînceșel.

— M. Cum? Să tăiem ș'un purșel?

— B. Ba! ba! am dzis să fași colacu.

— M. Călpacu.

— B. Nu călpacu, — colacu.

— M. A... las că aia i grija mia, fac eu un colac cu smântână și cu clisă d'a bêtănă, cu brîndză și cu nuși, dăle dulși, cu ouă și caș dulce, dor ni-am mai dușe; tu adă o ploșcă cu vin și pune în car fên, ca gimineța se nu zăbovim.

— B. Ear' înșepe toanta se facă cînceșe dă bucurie.

— M. N'ar strica ș'o gură dă răchie.

— B. Vai bată-ce sfinții surdălie.

— M. Aș bea, numa să fie.

— B. Că cînd ieu c'ai bea, numa 'i prost șînîie ț'o da.

— M. Ș'atunși se ce uiți la minîie cum oi jiuca.

— B. Ia lasă-ce, nu mă mai ameți cu vorbîlie talîie, plîieacă dă fă colacu.

— M. Mă duc!

— B. Du-ce, du-ce, du-și-ci-ai.

Ungi-o sta apa se stai

Să ce duși ungi'o dus mutu iapa,

Să ntorci cînd s'o 'ntoarșe apa.

Și se ce ved cînd m'oi vegea șeafa.

Vegeți oameni buni, cu șînîie-'m mînc eu dzîlîlie. Cu toanta lumii. Că o luai gîngînd că o fi numa o liacă surdă și acu o ved că 'i surdă dă tăt. Și mă las dă aia, că măi iest muieri surge, ba dzîc unii oameni că 'i binîie se ai muier surdă se nu audă tăce ăliea — da-'i și proastă bat-o stăliele și pră ia și pră mumă-sa dă cînd o făcut-o și m'o dat'o mie. Și 'i și bețică 'mpărăiească, bea vin, bea răchie, bea

tăce bēuturile și atunci mă vlăgeșce 'ntr'una dă mi rușînie se ies întră oamenii. Și 'i și făloasă sluta lumii dă pră țoalîie și pră răchie se 'i cage 'n mîna, și îi umblă gura ca mielîta. La iea n'afli nimica bun, tăce ăle rălîie s'or strîns la ea, bat-o sfinții s'o bată. Șe se mă șciu eu fașe, sêracu dă minîie, am lăcomit că 'i dîn părinți bogați și m'or făgăduit multă parcie, și se m'or făgăduit m'or și dat, dar' se folos am eu dă bogăție dacă n'am trai bun în casă, nu mă traje inima niși la lucru, 'mi-am perdut tăt roștu și nu mi-s mai om ca măi năince. Și asta merje așa în tătă dziua, ș'apoi

S'o bat n'am pră șînîie

S'o las mi rușînie

Că rîge hîmea dă minîie.

Dă luam pră Măriuța Crișanului dă și sêracă, dar' șciu că m'ar fi umblat măi binîie, că 'mi era dragă închinata ca sufletu și aș fi putut trăi cu

Dela societățile noastre.

— Societatea de cumpătare din Babța. —
(Urmare și fine).

În decursul anului au decedat doi membri ai societății: 1. Gregoriu Deac al lui Vasilie, lăsând în doliu soția cu numeroasă familie. Dela acesta în Dnul repausat a putut învăța fiecare cumpetel sau mai bine zis — abținerea dela beăturile spirituoase. Dînsul în toată viața sa n'a bătut vinars. 2. Petru Boldan, eară un membru foarte cumpetat, lăsând și acesta în doliu soția cu numeroasă familie și încă în stare miseră! Fie-le țărîna ușoară și memoria neuitată!

1. Comitetul »Soc. de cumpătare« în ședința sa din 6 Maiu a hotărît asupra alocării bucatelor și banilor din fondurile societății și adică:

a) Fondul de bucate. La datașii vechi s'a lăsat și pe anul 1902 suma de 265½ merțe mălaiu, ear' 50 merțe încassate ca interese sau dat la următorii: 1. Lui Teodor Filip 6 m., 2. Costante Boian 6 m., 3. Ioan Blidar 4 m., 4. Gavrilă Ardelean 4 m., 5. Mitru Ardelean 4 m., 6. Iacob Pop 6 m., 7. Floarei Câmpan 8 m., 8. Teodor Blidar 4 m., 9. Ioan Georgioiu 4 m. și 10 lui Petru Georgioiu 4 merțe.

b) Fondul de bani comun. Bani fondului din 1901 în sumă de 159.27 coroane, precum și din cei incurși, dela cei-ce au luat bucate într'o sumă de 170 coroane s'au dat pe usură la următorii: 1. Lui Teodor Ardelean 26 c., 2. Ioan Pop Gl. 20 c., 3. Mihaiu Sabou 20 c., 4. Georgeasa Ienciu 20 c., 5. Stefan Blidar 20 c., 6. Vasile Blidar 40 c., 7. lui Ilie Mateiu 24 cor. În mîna cassarului Teodor Pop Gl. se află 1 cor. 87 bani.

În 23 Noemvrie n. comitetul a ținut ultima ședință. S'a discutat asupra purtării membrilor, s'a defipt timpul tinerii adunării generale și s'a revidiat rațiunile cassarului aflându-se:

2. Starea materială a »Societății de cumpătare« la finea anului 1902 precum urmează:

a) Fondul de bucate capital și interese face suma de 394½ merțe mari de mălaiu.

b) Fondul banal capital și interese fac suma de 188 coroane 30 bani, după-ce s'a subtras 45 bani spese postale, ear' 12 bani s'a ertat plata unui membru după trei merțe mălaiu.

Onorată adunare generală! Dacă ne uităm în trecut și-l asemănăm cu prezentul, dacă reprim la începutul societății noastre, când fondul de bucate dispunea de 51 merțe, ear' fondul banal de 11 coroane 60 bani, mărim prevedința, care ne-a stat într'ajutor de-am făcut atîta spor.

Mulțumită se cade a aduce oficialilor și comitetului pentru înțeleapta conducere. Câtă vreme vom ave conducători harnici, »Societatea de cumpătare« va prospera.

Membrii societății, cari au depus bucate în fond, la finea anului 1903 vor căpeta dividendele, avînd, conform §-lui 4. din statutele fondului de bucate, fiecare câte 16 merțe. Din ¼ parte de interese de bucate se vor da ajutoare membrilor mai lipsiți, cari și-au ținut făgăduința. Asemenea și din interesele banilor se vor da ajutoare membrilor mai săraci. Membrii cu stare mai bună și cu purtare morală mai aleasă, în ce privește conținerea dela beăturile spirituoase, vor fi distinși cu *diplome de recunoștință* și atît numele lor, cît și al celor ajutorați vor fi publicate în ziarele noastre române și înscrise în analele »Societății de cumpătare«.

Aceste ajutoare și distincțiuni vor fi binevenite la finea anului 1903, căci atunci vom număra zece ani din viața societății adică *un deceniu*. Atunci vom pute zice: »Luptă bună am luptat, făgăduința o am ținut pentru cîntea noastră și a Societății de cumpătare din comuna noastră Babța«.

Onorată adunare generală! Datori sîntem a premerge cu exemplu bun înaintea comunelor vecine și înaintea lumii, ca vîzînd purtarea noastră să ne urmeze; atunci votul sau făgăduința făcută înaintea lui Dumnezeu și a lumii va corespunde pe deplin scopului ce urmărim, bunul Dumnezeu va fi cu noi și cu întreprinderea noastră. Așa să fie!

Insectele stricacioase.

(Publicațiune).

Dela magistratul orășenesc din loc primim următoarea publicațiune:

Pe baza dispozițiilor articolului de lege XII din 1894, privitoare la economie și la poliția de câmp se publică următoarele:

1. Mai înainte de a înverzi pomii, cel mai târziu până la sfîrșitul lui Martie, fiecare proprietar sau arîndator este îndatorat a curăți pomii și tufișele din intravilane, măierii, vii și din grădini, de omide, ouiburi de omide și de ouă de fluturi și apoi omidele, ouiburile și ouăle adunate a le arde.

2. Omidele stricacioase, care se vor ivi mai târziu, oum și gîndacii de Maiu (oărăbuși) dacă se ivesc în mulțime mare.

3. Ori-ce proprietar sau arîndator este îndatorat, ca neîntrerupt să fie cu luare aminte la meri și altoi aflători în grădina sa, învie, f.e pe pămîntul sau pe livada sa și dacă pe coaja trupinei sau a crengilor vede pete lănoase albe, mai mari sau mai mici, adică astfel de semne, din care s'ar presupune ființa păducelului (Biutlanu), fără întâ-ziere să facă arătare magistratului, ca în sensul ordinațiunii ministrului de agricultură nr. 48.000/1894. să se iee măsurile de lipsă pentru stîrpirăa temeinică a acestui insect.

Deasemenea să se facă arătare neîntărzîată, dacă pe hotarul Sibiului, s'ar vedea și alte animale stricacioase grădinilor și câmpurilor; cum sunt:

1. Muștele columbace.
2. Gîndacii, cari strică sîmînța (saatblechende Kaefer).
3. Lăcusta marocană.
4. Lăcusta italiană.
5. Gărgărița.
6. Musca de Hessa.
7. Învîlitorul frunzei de vie (Trauben-Blattwicker).
8. Futurei de noapte (Saat-Nachtfalter).
9. Aplonil (un insect stricacios trifoiului).

O-ganele poliției de câmp vor controla cu cea mai mare rigoare împlinirea acestor porunci, și cei-ce nu vor

ea în piatra sacă, și dă aș fi împărțit cu ea și numa o coajă dă mălai uscată, 'mi-s'ar fi părut că-i unsă cu miere, numa așa is părinții, Dumnedzeu s'e-ierce, că acu is morți și nu ved trau meu cum il trăiesc dă greu. Tăce alția îi binție s'e asculte coplii dă părinți, numa când îi la 'nsurat s'e n'asculte dă nimie fără numa dă inima lui, că aia 'i spuntie lui girept, și 'nsuratu nu-i pr'o dzi o doauă, ci pră tătă vieța. Bine dize căncecu:

Sună, sună 'n codru sună,
Da se sună nu'i minșionă.
Însuratu'i tîrg de țară,
Se cumperi nu poți da iară.
Eu mi-am cumpărat urît,
Nu pot merje'n tîrg s'e'l vind.
Eu 'mi-am cumpărat năcaz
Nu pot merje 'n tîrg s'e'l las.

Apoi:

Merje un voinic cu caru,
S'e 'și aducă acas' amaru.
Când ie coala cătră jioi,

Du-și-ar amaru 'napoi.
L'ar dușe dară nu poace
C'o jurat până la moarce.
Lăcomii la avuție,
Și luai o surdălie.
Și lăcomii la aviere,
Ș'o luai fără plăsiere.
Sărașile sucile,
Cum mărîtă slucile.

Acum:

Rabdă inimă și tași
Că tu toace țile fași.

Cu minție acuma s'o gătăt, se am făcut numai pot dășfășe, dar' din pătanlia mia pot s'e învețe alții s'e nu mai facă ca minție, că șinție ca minție fașe ca minție și păteșe.

Vă sfătuesc dar' pră voi cinerilor cari vi-s ajunși la vrîsta căsătoriei:

la-ți muiere și s'eracă,
'Numai ochii ei s'e-ți placă.
Nu lăcomii la aviere,
Și s'o iai fără plăsiere.

Că îi vai de capul tău,
Și ci-o bătut Dumnedzeu;
Cum m'o bătut și pră minție,
Dē'n lumie n'am niși un binție,
Numai jalie și suspîine.

Valeagienii, în 16 Gherari 1903.

»Drap.« George Cătană,
învătător.

Tot năcaz.

Doi țărani, oameni de-ai nostri
În năcazuri mari au dat,
Ajungînd cu judecata
Până chiar la împărat.

În urmă aci luând sentința
În spre casă au pornit,
Unde iată toți sâtenii
Înainte le-au eșit. —

— Bine ați venit! Bine ați venit!
Cum?... În pace ați umblat?
Ați vorbit? Și ce-i, și cumu-i?
Va fi frumos la împărat?

urma întocmirii în înțelesul §-ului 95 K) din art. de lege din 1894 vor fi pedepșiți în bani până la 100 cor. sau cu închisoare corespunzătoare.

Ne luăm voie a atrage atențiunea celor interesați asupra acestei publicațiuni.

Sibiu, 2 Martie n. 1903.

Comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului.

Dem. Compa,
președinte.

Vic. Tordășianu,
secretar.

Adunarea generală

a Reuniunii meseriașilor români din Bistrița.

După-cum am fost anunțat, în 22 Febr. s'a ținut a doua adunare generală a reuniunii meseriașilor români din Bistrița. Adunarea s'a ținut în localul reuniunii la orele 3 d. a. sub preșidiul dlui Dr. Vasile Pahone, președintele reuniunii. La ordinea zilei au fost rapoartele funcționarilor despre activitatea din anul trecut și alegerea din nou a funcționarilor.

Din raportul secretarului pe 1902 comunicăm următoarele date: Reuniunea a avut în anul trecut la olaltă 98 membrii, dintre cari ordinari 62, fondatori 13, ajutători 23, față de 84 membri din anul 1901. În decursul anului comitetul a ținut 11 ședințe în care s'au rezolvat afacerile curente. Reuniunea a jucat 2 bucăți teatrale: »Sâmbăta morților« în luna lui Maiu și »Trei doctori« cu ocaziunea adunării generale a societății pentru fond de teatru român. Pătrecri cu joc s'au ținut două.

Reuniunea a avut în cabinetul seu de lectură: »Drapelul« și »Familia« (până la un timp gratis.) ear' dela redacția »Revistei Ilustrate« celelalte foi care apar la noi. S'a cumpărat un biliard și la stăruința secretarului dl G. M. Ungureanu s'a înființat o bibliotecă care conține 103 opuri. Biblioteca a fost folosită de membrii reuniunii.

Din datele despre cassă comunicăm următoarele: Intratele au fost de c. 1332.28 între cari e și un împrumut de c. 400, cheltuielile au fost de c. 1126.31. La finea anului cassa a avut un rest în număr de c. 205.97. Mo-

— »Alelei! frumsețe mare

»De numai te iei de gând, —

»Chiar prin curte ce unelte,

»Ce podituri, ce mai rînd«.

»Dar' prin casă, Doamne sfinte,

»Tot un aur ș'un argint

»Tot o floare, — o frumsețe

»De când vezi îți uiți de vînt«.

»Aceeia-i drept«! celalalt zice, —

»Că flori, minuni, sute vezi,

»Chiar prin case, de icoane

»Bați în palmi... te minunezi«.

»Dar' tot nu-ți vezi să dai un galbin

»Călea în ușă vre-un — purcel,

»Vre-o vacuță, — hasta, haia —

»Ba — necaz îi și la el«.

Em. Sucu, inv.

iliarul reuniunii reprezintă o valoare de c. 836.55. Datorie are reuniunea de c. 540. — Ca ori-ce reuniune românească și reuniunea aceasta încă se luptă cu indolența membrilor, cari nu achită taxele regulat.

În comitet au fost aleși pe anul viitor: Dr. Vasile Pahone președinte, George Mateiu vice-președinte, George M. Ungurean secretar, Vasile Lungu cassar, Ioan Morar bibliotecar, A. Popp econom, Grigore Pop controlor, Ales. Cilica, Pavel Beșuan, Ioan Moldovan, Nicolae Mureșan, Ioan Horhondar, Ioan Gazdac, membrii ordinari; G. Muțiu, V. Ghișoiu și I. Parcalab membrii suplenți.

Terminând raportul despre adunarea generală, dorim ca membrii acestei folositoare reuniuni să dovedească mai multă rîvnă pentru reuniune, căci în bună înțelegere și activitatea ce va fi se înregistrăm în viitor va fi mai mănoasă.

»R. B.«

SFAT.

Scoaterea petelor de luminare de pe haine. Se ia puțin alcool rectificat de 90 grade și se toarnă trei sau patru picături pe pată. Cu podul palmii dela mână, se freacă riguros. Lumina-rea se reduce în praf care dispare suflând de-asupra. Pata dispare complet.

Știri economice, comer., jurid., industr.

Dela băncile noastre. »Hondoleana« în Hondol, profit net de Cor. 3845.—; depozite cor. 32614, fondul de rezervă cor. 2500.—; scopuri de binefacere cor. 230.75.

»Jebelana« în Jebel. Depozitele spre fructificare cor. 23.850.—; profitul net este de cor. 4562.—.

»Luceatêrul« Vêrșef, reserve cor. 32336.—; depozite spre fructificare cor. 517006.—; Profitul net de cor. 20216.—.

»Parsimonia« Bran. Profit net de cor. 14565.—; depozite spre fructificare cor. 260785.

»Sebeșana« Caransebeș. Profit net de cor. 2722.—; depozitele spre fructificare cor. 25.622.—; fondul de rezervă cor. 957.—.

»Steaua« Român-Pétre a votat pentru scopuri filantropice cor. 581.20.

Boală de gură și de unghii în Timișoara. Pe teritoriul orașului Timișoara a izbucnit din nou boala de gură și de unghii între vite, a treia oară în anul acesta. Din cauza aceasta nu e permis a mîna vite la tîrgul de țeară din 19—23 Martie n. Asupra vitelor s'a decretat Luni carantina.

Însoțire de credit sîtească sistem Raiffeisen s'a înființat încă anul trecut, precum aflăm, în comuna Borgo-Prund. Meritul înființării acestei însoțiri se datorește zelosului paroh **Iuliu Sucava** de acolo, la a cărui stăruință la însoțire s'au înscris încă dela început 86 membri aproape toți economi. President al însoțirii este parochul **Iuliu Sucava**, vice-

president Ioan Sucilă, econom, cassar e fabricantul de hîrtie dl Carol Haltrich, presidentul consiliului de supraveghere e Stefan Vărgmaș, inv. pens., vicepres. Macedon Ușeriu, propr. Însoțirea, cu statutele aprobate de tribunalul din Bistrița, are cont curent la banca »Albina« din Sibiu.

Monopolurile în Grecia. Veniturile monopolurilor în Grecia au început să crească. În luna Ianuarie veniturile tutunurilor au fost de 1,059,359 drahme, cu 42,811 mai mult ca anul trecut.

De la 1 Ianuarie 1902 și până la 31 Decembrie 1902, veniturile au fost de 11,021,474 drahme, contra 10,874,802 din anul precedent.

Bogăția de păduri din Europă. Ziarul »National Zeitung« publică o statistică despre întinderea și bogăția pădurilor din Europa. Locul dintăiu îl ocupă Suedia, unde pădurile ocupă 3/4 din întinderea țării. În Rusia pădurile ocupă un procent de 32, în Austro Ungaria 30, în Germania 23, în Norvegia 21, în Elveția 20, în Franța 18, în Belgia 17, în Italia 14, în Spania 13, în Holandă 7, în Danemarca 6, iar în Marea Britanie 4. Din acestea țări, numai Suedia, Norvegia, Rusia și Austro-Ungaria, sînt în stare să procure lemnul necesar celelalte rînt silite să aducă lemne de afară și mai ales din America.

FELURIMI.

Plante săpunoase. Esistă o mulțime de plante, cari au toate proprietățile săpunului.

Așa de exemplu, lemnul de Panama, cum și altele, cari se găsesc în India-Occidentală, în sudul Americii-de-Nord, etc.

De-asemenea scoarța unui arbore din Peru, a unui arbore din insulele Malaeze și în sfîrșit săpunarul binecunoscut din Anglia din care ajunge să frece două foi una de alta, pentru a produce cel mai escelent clăbuc de săpun.

Planta risului. În Australia crește această plantă și își are numele dela efectul, pe care îl posedă. Dacă mîncă cineva sîmînta acestei plante, e cuprins de o neînfrînată poftă de ris și ride, ride până nu mai poate.

Locuitorii de prin părțile unde crește această plantă curioasă îi usucă sîmînta și o freacă până ce o fac praf. Foarte puțin din acest praf ajunge ca să aducă pe o persoană în cea mai complectă beție timp de mai bine de o oră, în care gîdilările de ris sînt foarte des repetate. După această beție persoana se simte foarte obosită și e cuprinsă de un somn adînc, din care nu poate eși, decât numai după câteva ore.

La deșteptare, persoana în cheștiune nu-și mai aduce aminte nimic din toate prostiile, pe care le-a făcut în cursul beției provocate de sîmînta plantei risului.

CRONICĂ.

Act de recunoștință.

În nemărginită durere, cauzată nouă prin trecerea la cele veșnice a bunului și în vechi neuitatului nostru tată, respective frate Dr. *Daniil P. Barcianu*, nemăratele acte de condolență și pietate, adresate de numeroși prieteni și stimatori ai decedatului balsem vindecător au fost pentru inimile noastre zdrobite. În neputință de a ne împlini recunoștința și mulțumita către fiecare în particular, le adresăm tuturor pe această cale sincerile noastre mulțumiri. Dumnezeu, mângăietorul tuturor, răsplătească actele creștinești cu înaltă îndurarea sa.

Sibiu, 9 Martie 1903

Jalea familiei.

Un nou agitator. Preotul român din Ciomocoz *Lezar Iernea* este citat pe ziua de 11 Martie c. la judele de instrucție *Bodo* din Careii-mari, acuzat fiind de agitație contra ideii de stat maghiar.

Limba românească „Gaz. Trans.” scrie următoarele:

Despre dragostea ei ne-a dat o dovadă frapantă tinărul candidat de notar *Henri Biron* din Paris, care a venit la Brașov înainte de a se căsători, fără să cunoască un cuvânt românesc, și azi poate conversa cu o-i-cine românește și pronunță limba noastră destul de corect. Dl Biron și-a luat locuință la un domn învățător din Rîșiov și are de gând a petrece aici până prin Iunie, nu numai pentru a învăța perfect limba românească, dar a face și un studiu asupra situației economice și politice a poporului român din Transilvania. Dinsul se va supune unui examen din limba română la „Ecole Orientale” din Paris, unde se află ca profesor dl Picot, care a fost timp îndelungat consul la Budapesta și posedă limba română foarte bine.

„Stefan-Vodă cel tinăr” pe scena ungurească. Cei din „Familia”: *Mercur* trecută (4 Martie n.) s-a petrecut în teatrul unguresc din Oradea mare un eveniment, care și pe noi Români ne interesează mai de aproape. S-a jucat pentru prima oară tragedia în 5 acte „Stefan-Vodă cel tinăr” de *Iosif Vulcan*, trad. în ungurește de *Ioan Pap*, ales de curând deputat în cercul Ceica. Teatrul a fost îndesat de lume și Români încă s-au prezentat în număr mare. Piesa, jucată bine și montată cu îngrijire, a fost primită cu căldură, care a crescut din act în act până la fine, făcându-se artiștilor și autorului multe ovațiuni. După teatru a urmat o cină comună, luând parte și dame, unde s-au pronunțat mai multe toast, între cari unul și românește de dl Dr. *Florian Duma*. Joi în 5 Martie piesa s-a reprezentat a doua oară, tot în prezența unui public frumos. Ziarele locale publică rapoarte lungi și elogioase.

Și-a omorât pe tatăl-său. *Nagy Roza* din Micke (Bihor) și-a omorât pe tatăl-său cu ajutorul unui flăcău de 20 ani. Bătrânul *Nagy István* era în vârstă de 70 ani. Atât fata bestială, cât și complicele ei au fost arestați.

Necrolog Despre moartea regretatului *Traian Meșian* primul următorul anunț funebru: v. Sora *Bartolomei Meșianu*, ca mamă; *Efrosina Meșianu* născ. *Tipeiu*, ca soție; *Traian* și *Eugenia Meșianu* măr. *Proca*, ca fii; *Ioan Tipeiu*, protopresbiter emeritat, ca socru; *Costi Proca*, ca ginere, au nemărginită durere a anunța încetarea din viață a prea iubitului lor fiu, soț, tată, ginere și socru *Traian Meșianu*, protopresbiter al traicului Bran, întâmplată în 22 Februarie v. (7 Martie n.) 1903 la 11 ore noaptea, după o scurtă, dar grea suferință, împărțită fiind cu sf. Taine. Moartea nemiloasă i-a scurtat firul vieții la vârsta de 49 de ani, în anul al 28-lea al fetei sale căsătorii și al 27-lea al sf. ntei preoții. Rămășițele scumpului adormit în Domnul s-au ridicat din biserică sf. *Nicolae* din Zănești azi Marți în 25 Februarie v. (10 Martie n.) 1903, la 12 ore din zi și s-au depus spre vecinicie odihnă în cimiterul acelei biserici.

Orașe rusești în Mandjuria. Cea mai bună dovadă, că Rusia n'a săvârșit în Mandjuria numai misiune de pace, când față cu mișcarea boxerilor a trimis acolo trupe numeroase, ci de fapt a avut și are planuri de ocupațiune, — reiese din următoarea știre ce o aduc zisrele rusești: Lângă orașul *Dalmy*, Rusia a construit un oraș modern după modelul orașelor europene. Strade frumoase strătate orașul și s-au ridicat palate și biserici minunate rusești. Noul oraș are aspect cu totul rusec, el băjbăie de soldați ruși. S'a planuit înființarea și a altor orașe, în cari se vor coloniza soldați și popor adus din Rusia.

Jertfele beției! *Ilie Mitrici* din *Fenlac* trăia în nelegiuire cu *Georgina Tașcă*. Traiul lor ar fi fost bun, dacă *Ilie* nu s'ar fi dat în timpul din urmă beției. Din cauza aceasta era tot ceartă în casa lor. În ziua de 4 Ianuarie ea-răși vine *Ilie* mort de beat. *Georgina* închide ușa și nu-l lasă să intre. Atunci *Ilie*, care avea pușca la sine, vîră țeava puștii pe o gaură din ușa și o descarcă. Femeia căzu la pământ moartă. Alături s'a judecat procesul lui *Ilie* la curtea cu jurați din *Timișoara* și a fost condamnat la 6 ani temniță.

A fugit cu noru sa. *Gödi Balázs* din *Hencse* trăia într-o casă cu fiul-său, care s'a însurat toamna trecută. Bătrânul s'a amoresat de noru sa și fugind împreună s'au otrăvit amândoi. Tinera femeie a murit, bătrânul a scăpat în urma ajutorului medical, ce s'a dat.

Omorul din Ileni. Prima sesiune a curții cu jurați din Brașov s'a început Marți, cu procesul lui *George Candid Cornea* inculpat de omor cu intențiune. *Cornea* din *Ileni* (Făgăraș) a pândit într-o seară prin luna *Noemvrie* pe un vechi dușman al său cu numele *David Spiridon Milea* și l'a tocat în cap cu atăta putere, încât peste câteva ore și-a dat sufletul. Tribunalul era prezidat de judele *Gábor Buday* asistat de juri Dr. *Moritz Grünfeld* și *Béla Császár*. Notar: *Lajos Harmath*. Fotoliul ministerului public îl ocupa substitutul *Endre Molnár*, apărător Dr. *Ferenc Erdélyi*. După verdictul afirmativ al juriului, *Cornea* a fost condamnat la 2 ani și jumătate temniță, precum și cheltuielile procesului.

Esplosie la Reșița. În zilele trecute s'a întâmplat în baia *Doman* din *Reșița* explozie puternică, care a omorât pe minierul *Ioan Clempar* din *Reșița* și *Ioan Höflinger* din *Dognecea*. E curios, că acesta din urmă de 4 ori în viața lui de minier a suferit accident. De 3 ori a fost rănit, iar acum a 4-a oară l'a ajuns moartea. Noroc a fost, că lamparele au fost bune, căci altfel întreaga mină ar fi sburat în aer.

Din Micălaca ni se scrie: Imi iau voia a vă aduce la cunoștință și la onoratul public cetitor, că în comuna noastră curat românească în *Dumineca* lăsatului de brânză niște răufăcători au intrat în biserică și au stricat fiocurile cele trei ale titorilor și au furat 60 coroane și un ouțit frumos. Se presupune că fiind în ziua aceea în biserică 6 cununii a rămas în biserică brutalul și noaptea a furat. Mai departe vă fac cunoscut, că tot din comuna amintită duminică *Aurelia Ciora* a parochului răposat *Ioan Ciora* din *Vinerea* trecută a lăsat mamei sale în scris, ceea ce și eu am văzut, că numai în *Mureș* se o caute și nici azi nu s'a aflat. Ea a fost învățătoare în *Curtici*. *Ioja Pănădan*.

Petrecerea meseriașilor români din Orăștie, dată *Sâmbăta* trecută seara, a fost una din cele mai bine cercetate de publicul de-acolo din loc. Sala plină, ear' pe galerie popor foarte numeros. Producția înșăși a fost mulțumitoare. Bine și cu potrivite gesticulări a declamat dl *Banciu „Glosa”* lui *Eminescu*, și bine și-a jucat și rolul în piesa „*Biletul de tramvai*”, în care cu succes s'au produs și celelalte persoane.

După producție a urmat joc foarte animat, care a durat până în zori. În pauză, după 12 ore, 7 voinici tineri țărani din loc au jucat, spre plăcerea tuturor, cu obicinuita lor dibăcie, *Oălugerul* cu bătă și fără bătă.

Interesul publicului pentru producție a fost foarte laudabil. Au încurs coroane 307 30, s'au spesat cor. 183 90, a rămas un profit curat de cor. 123 40 în favorul fondului meseriașilor.

Tot beția. Din *Zorlenț-mare* ni se scrie: *Duminecă* 1 Martie niște feciori amețiți de spirt, și fiind la petrecere s'au luat la păruială, cu ciomegele și cu cuțitele, răbindu-se așa de grav, de sunt acum în pat. Pe *Dimitrie Dincă* l'au tăiat la grumazi, și falca dreaptă, celelalte s'au ales numai cu capetele sparte. Acum au cercetare Tatăl la doi dintre ei văzându-și fiii în pericol, a sărit și el, și s'au pus pe el cu ciomegele și i-au spart capul tare rău încât a mers la medic de loc. De o bucată de timp încoace, niște mișei necunoscuți, aprind fără cruțare grejduri cu vite, garduri și odăi de pe câmp așa că comuna a ajuns batjocorită prin astfel de mișei.

Ioan Mezin.

Convocare. Domnii membri ai casei române din *Bozoviciu* s'unt prin această convocare la adunarea generală ordinară, ce se va ține la 23 Martie st. n. 1903 p. m., la 5 ore în localitatea reuniunii.

Sardelele dispărute. Sardalele dispărute din *Bretagne* s'au găsit în apele germane. S'au scris multe în timpul din urmă despre mizeria *Bretonilor* provocată prin dispariția sardelelor, cu pescuitul cărora își câștigau pâinea. Ziarul „*Lokalanzeiger*” din *Berlin* anunță, că pescarii de pe coastele apusene din *Holstein*, pe la gurile *Elbei*, au descoperit în diferite locuri, cunoscute ca lip-site de pești, cantități mari de „*serumbii*”, lor până acum necunoscute. Acele serumbii au un gust foarte plăcut și se orde, că sunt sardelele dispărute de pe lângă coastele bretone. Presupunerile pescarilor, se zice, că s'au confirmat prin cercetările mai deaproape.

Fratricid. În 27 Februarie n. seara locuitorul *Alexe Albai* din *Zaguzeni* (com. *Caray-Severin*) a atacat cu se-curea, apoi cu coasa pe fratele său mai mic *George* și l'a rănit așa de grav, încât nefericitul a murit pe loc. Fratele ucigaș a fost imediat arestat.

Patru morți. Țăranul Andrei Deac voia să treacă cu căruța preste linia ferată dela Nagyszenar. În momentul acela a sosit trenul, care l-a zdrobit și pe el și pe soția lui dimpreună cu cele două fete ale lui. Toți au murit.

Războiul nou. O învățătoare croată a dires războiul nostru. Și sîntem vesele pentru asta, pentru că femeile noastre vor face și mai multă ispravă — și ele sînt vestite de isprave, ce o fac — dacă se vor folosi de îmbunătățirea cea nouă. Războiul cel nou pentru țesut e mic, așa că îl poți pune în odaia cea mai mică, ba îl poți cocologi, încât să-l duci în mână. După cum l-a făcut, costează vreo 20 cor. Pe el nu poți țese numai pânză, ci chiar covore persane. Prietenul nostru din Fiume de lângă Marea-Adriatică ne scrie între altele și următoarele:

Această invențiune, dela care ziarul zagrebian „Ag. Tbt.“ își promite multe foloase, arev — după modesta mea părere — mai multă însemnătate pentru ținuturile locuite de Români, decât pentru Croația, fiindcă țesătura este una din cele mai de frunte industrii cașnice ale țăranilor români. Și industria aceasta ar fi suscetibilă de perfecționare și de a lua proporțiuni mai însemnate, dacă nu l-ar sta în cale războiul cel preistoric. Are drept fratele de departe, și noi trebuie să ne folosim de îmbunătățirea aceasta.

Ce ți-s Americanele! În Ogdon (America) s'a des operit o conjurațiune. Elevela dela școala de fete se învolsară, ca să invențeze pe învățătoare și să dea apoi foc școlii. La ele s'a aflat venir, încât puteai să omori cu el 1000 de persoane.

S'a întovărășit cu străinul preotul gr-or din Senteș. Dumitru Pandovic. El jura pe cinstea Komunistului Sima Ferentz, care pentru fărâdelegile lui a fugit la America. Ca să-l ajute s'a atins și de banii sfintei biserici, din care pricină a fost aruncat din slujbă. El a neburit și acum a murit, ruinat la corp și la suflet.

Mort fără veste. În 4 l. c. a murit N. Ionescu din Racovița (România) în stație din Sibiu. El fusese în spitalul civil de aici și se pregătea să meargă acasă când l'a ajuns năpasta.

Nazarenii. Secta nazareană este o plagă pe biserica noastră. Combaterea și înfrângerea acestei secte este lucru greu stăt pentru multimea învățătorilor ei eretice cât și pentru înocăpășarea cu care nazarenii (pocăiții) țin la secta învățători basate pe te miri ce citate false scoase și rău interpretate din sf. scriptură. O ușurare în privința aceasta ne dă broșura:

„**Dispute cu Nazarenii I.**“, apărută în editura noastră. Broșura, ce în mai multe dispute înfrânge învățători nazareni, e din 4 1/2, coala de tipar fin, și vinde exemplarul numai cu 10 cr. (+ portul postal) și — încât comunele bisericesti ar cumpăra mai multe exemplare spre împărțire între credincioși — chiar mai ieftin. **Tipografia și librăria diocesană în Caransebeș.**

Emigrarea. Foile domnești cântă mereu, că oameni fără suflet indeamnă poporul să iasă lumea în cap și să plece la America. Din Căneșul Ungariei însă se pregătesc mereu oameni. Români și Svabi, să plece. Pentru ce? Numai de bine nu. Din Ghiertiamos (Bănat) au plecat de curând 60 de familii. În Modos au fost oprți 20 fidei, cari aveau pesapoarte false. Din Bogorod erau să plece 18, dar au fost oprți. Din Bethlenhaza se gata 10 familii să iasă lumea în cap. Și boerii tot mai cântă, că cum îi la noi nu-i nicăiri.

Ladislau Rieger, marele naționalist ceh, a murit. Lui au de a mulțumii Cehii, că s'au scăpat de jugul Nemților din Bohemia.

La colecta făcută între Români, aflători în America, pentru cumpărarea, unui clopot la biserica nou edificată în comuna Hașfalău, tractul Sighișoarei, prin Vasile Coman și Ioan Savu, au mai contribuit următorii:

Din **Ernea:** N. Meier, 2 cor. 50 bani; A. Maier, 50 bani; Ciss Oturilă, 2 cor. 50 bani; Ursan Șofroniu, 1 cor. 24 bani.

Din **Almasăsasca:** T. Bertica, T. Lăpădat, câte 1 cor. 24 bani.

Din **Sarpatoe:** M. Ganea, I. Țințiu, câte 1 cor. 24 bani.

Din **Hașfalău:** I. Mihai, 3 cor.

Din **Hundorf:** T. Pop, 1 cor. 24 b.

Din **Șoard:** P. Crăciun, Maria Crăciun, câte 2 cor. 50 bani.

Din **Fofeldea:** N. Voic, 1 cor. 24 b.

Din **Elisabetopol:** N. Crișan, Ana Crișan, câte 1 cor. 24 bani.

Din **Daneș:** I. Mosora, I. Muntean, G. Mosora, N. Telicea, P. Dopp, Ana Dopp, O. Dopp, I. Hudea, I. Gheșja, C. Goga, Z. Sbârcoia, I. Zăbașiu, câte 1 cor. 24 bani; V. Cristea, 2 cor. 50 bani; Z. Bunea, I. Lazar, Z. Goga, P. Bunea, I. Dâlbea, E. Cristea, câte 1 cor. 24 b.

Din **Sintioana-săsasca:** Nonuți Pop, 1 cor. 24 bani.

Din **Telenc:** Zacharie Dâlbea, 1 cor. 24 bani.

Din **Pianul românesc:** I. Bunea, 2 cor. 50 bani; Maria Bunea, 1 cor. 24 b.

Din **Sighișoara:** M. Șifrea, P. Cionta, I. Mosora, câte 1 cor. 24 bani.

Din **Retigdorf:** I. Roșu, Il. Dobre, Z. Colceriu, câte 1 cor. 24 bani.

Din **Ferihaz:** Z. Suciu, 1 cor. 24 b.

Aducându-le mulțumită, rog pe Atotputernicul Dumnezeu, să le răsplătească cu darurile sale cele cerești și să le ajute să se întoarcă eară sănătoși la căminele lor, la scumpele lor odraule, soții și părinți. **Hașfalău, la 20 Decembrie 1902. Nicolau Doctor, paroch gr-or.**

Toată lumea știe, că sămânța de napi de nutreț a lui Mauthner dă recolta cea mai bună, că sămânța de legumă a lui Mauthner e cea mai bună și că sămânța de flori a lui Mauthner dă cele mai frumoase flori. Cu un cuvânt: Sămânțele lui Mauthner sînt cele mai bune, dau recolta cea mai abundentă și sînt uimitor de ieftine.

Dela petrecerile noastre. Cu ocaziunea petrecerii aranjate în 22 Februarie st. n. a. c. în comuna Pianul-inferior, au binevoit a suprasolvi următorii: Simion Opincariu (Sebeșul săs.), Salamon Weiss câte 2 cor.; Simion Muntean 1 cor. 40 b.; Crucia Heleria 1 cor.; Ioan Maris, Nicolae Savu, câte 80 bani; Ioan Bena, preot, Mașteiu Savu, Maria S. Florea, câte 40 bani; Savu Muntean 20 bani. În total s'a încasat suma de 78 cor. 70 bani. Subtrăgându-se spesele, venitul curat de 40 cor. s'a adăugat la fondul bibliotecii școlare. Călduroase mulțumiri sunumitilor suprasolvitori. **Pianul-inferior, în 4 Martie 1903. Teodor Trifa, inv. dirig.**

Dare de seamă și mulțumită publică. Cu ocaziunea petrecerii aranjate în 11 Ianuarie 1903 st. n. în comuna Pianul-superior, au binevoit a suprasolvi: Petru Comșa, com. Siliște 5 cor.; George Șeuleanu, notar comunal, Pianul-superior, Avram Ștefanescu, pădurar cerc., Pianul-superior, câte 1 cor. 20 bani; Ioan Maxim Vulcu, mare propr. Pianul sup. 3 cor. 40 bani; Árpád Surányi, Tartaria 1 cor.; Ioan Nicoară, comerciant, Pianul-superior 1 cor. 60 bani; Nicolae Vulcan, comerciant, Pianul-sup. 60 bani, Ioan I. Voigă, crîșmar, Pianul-superior 40 bani; George

Voigă, comerciant, Pianul-sup., Simion Ghibu, preot gr-or. Pianul sup., câte 20 bani; Nicolae Stoica, învăț., Strugar, Nicolae Raica, pădurar, Strugar, câte 1 cor.; George Marghișan, primar, Pianul-sup. 40 bani; Avram Ionășcu, vice-primar, Pianul-sup. 10 b.; George Voină, funcț. pretorial, Vințul-de-jos 2 cor.; Simion Popoviciu, adjunct not., Pianul-sup. 20 bani; Pavel Vulcu, propriet., Pianul-sup. 1 cor. 80 bani; Iacob Stinea, Sibingeni 2 cor. Primească marinimogii suprasolvenți și pe aceasta cale, cea mai mare mulțumită. S'a încasat cu totul suma de 67 cor. 10 bani; spese au fost 47 cor. 24 b., a rămas venit de 19 cor. 86 bani, care sumă s'a administrat la casa bisericești gr-or. din Pianul-superior. **Pianul-superior, 4 Februarie 1903. George Șeuleanu, notar comunal.**

DELA „REUNIUNEA ROMÂNĂ DE AGRICULTURĂ DIN COMITATUL SIBIULUI“.

Împărțire de semințe.

Cu provocare la înștiințarea noastră din zilele trecute, ne luăm voce a vesti pe membrii reuniunii noastre agricole, că am prelungit termenul de 1 Martie până la 20 Martie n. c. termin, până la care sînt a se înainta aici cererile pentru împărțirea în mod gratuit a semințelor de tot soiul și descrie în amintita înștiințare.

Din acest privilegiu aducem la cunoștința economilor noștri, că subscriul comitet gata este a mijloci pentru ori-cine i-se va adresa procurarea articolelor economice amintite mai jos, lângă cari însemnăm și prețurile:

1. Sămînță de lăternă franceză, veritabilă, prima calitate, sub 10 chlgr. 1 chlgr. 1 cor. 90 bani, peste 10 chlgr. 1 chlgr. 1 cor. 80 bani.

2. Sămînță de trifoiu roșu, de tot fină, sub 10 chlgr. 1 chlgr. 1 cor. 96 bani, peste 10 chlgr. 1 cor. 86 bani.

3. Sămînță de iarbă engleză, sub 10 chlgr. 1 chlgr. 94 bani, peste 10 chlgr. 84 bani.

4. Sămînță de iarbă franceză sub 10 chlgr. 1 chlgr. 1 cor. 96 bani, peste 10 chlgr. 1 cor. 86 bani.

5. Sămînță de iarbă italiană, sub 10 chlgr. 1 chlgr. 96 bani, peste 10 chlgr. 86 bani.

6. Sămînță de napi de nutreț, Mammuth roșu, uriaș, sub 10 chlgr. 1 chlgr. 82 bani, peste 10 chlgr. 1 chlgr. 72 bani.

7. Sămînță de napi de nutreț, Oberndorf, galbini, 1 chlgr. 1 coroană 10 bani.

8. Sămînță de napi de nutreț, roșii, rotunzi, același soi. 1 chlgr. 80 bani.

9. Sămînță de bostani (dovleci) până la 100 chlgr. grei 1 chlgr. 2 cor.

10. Orz de Hanna, veritabil, 100 chlgr. 14 cor. 50 bani.

11. Sămînță de varză de Strassburg, uriașă, 20 gr. 30 bani.

12. Sămînță de varză Braunschweig, uriașă, de iarnă, 20 gr. 40 bani.

13. Sămînță de ceapă uriașă, Rocca, 20 gr. 30 bani.

14. Sămînță de ceapă de Macău, 20 gr. 30 bani.

15. Sămînță de ceapă rotundă galbină uriașă de Zittau, foarte trainică, 20 gr. 30 bani.

16. Patlagele, President-Garfield, 1 chlgr. grele, 1 porție 20 bani.

17. Ardeiu bulgăresc, roșu sau galbin (Buldog), uriaș, domo', 1 porție 20 bani.

18. Legături de altoit Raffie, foarte practice, un chlgr. 1 cor. 40 bani.

19. Funii de Cocos (de legat altoi), foarte trainice, un chlgr. 45 bani, 5 chlgr. 2 cor.

20. Rășină de altoit, fluidă, o cutie à 125 gr. 50 bani; à 250 gr. 1 cor.; à 30 gr. 20 bani.

21. Etichette de tinichea albă pentru scrierea numerilor: 100 bucăți 1 cor. 20 bani.

22. Cucuruz »Regele preriilor«, soiul nou, care izbutește de minune la roși și se coace deodată cu soiul îndatinat (indigen). Din un hectolitru = 100 lire tu-lei rezultă aproape sau și întocmai 3 ferdele = 60, litre grăunțe, așadar' îndoit mai mult ca de obicei; un hectolitru grăunțe trage 73-78 chlgr. Acest fel de cucuruz, atât de spornic și bun în toată prvința, merită cea mai caldă recomandare și ar trebui răspândit la noi pretutindenea; se vinde: 100 chlgr. cu 24 cor.; 5 chlgr. cu 1 cor. 50 b.

Doritorii, cari vor trimite la adresa »Comitetului reuniunii române agricole din comitatul Sibiu« prețul, cum și 12 bani pentru buletinul de expediție, 4 bani de chilogram pentru pachetare și 4 bani taxa de înmanare postală — vor primi articlii comandați cu posibilă grabire.

Sibiu, 6 Martie n. 1903.

Comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu«.

Dem. Comșa,
președinte.

Vic. Tordășlanu,
secretar.

Din cauza lipsei de spațiu
Posta redacțiunii și administra-
țiunii se amână pe nrul viitor.

Pentru redacție și editură responsabil: Victor Lazăr
Proprietar: Pentru »Tipografia«, societate p
acțiuni Iosif Marschall.

Imprumut pe moșie agrară!

Imprumut pe moșie agrară se poate lua cu $4\frac{1}{2}\%$ la sută, în care percent e luat și din capital, dela

Institutul de credit hipotecar din Pesta,

și dela care institut îndată după espedarea recerînțelor se espedează imprumutul în regulă. Cine imprumută bani dacă voește pe lângă imprumut își poate și asigura viața.

25 1-3

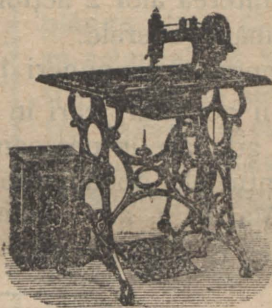
Din Transilvania, cei-ce voesc a se imprumuta dela institutul nostru, au a se adresa, cerând informațiuni mai deaproape, dlui

Coloman Mike, Blaj (Balázsfalva).

Gustav Dürr.

mechanic.

Magazin de mașini de cusut și de velocipede,
Sibiu. Piața-mare nr. 19.

Recomandă depositul seu mare și bine asortat cu toate felurile de mașini de cusut mai renumite din fabrici străine și indigene pe lângă un preț foarte moderat.

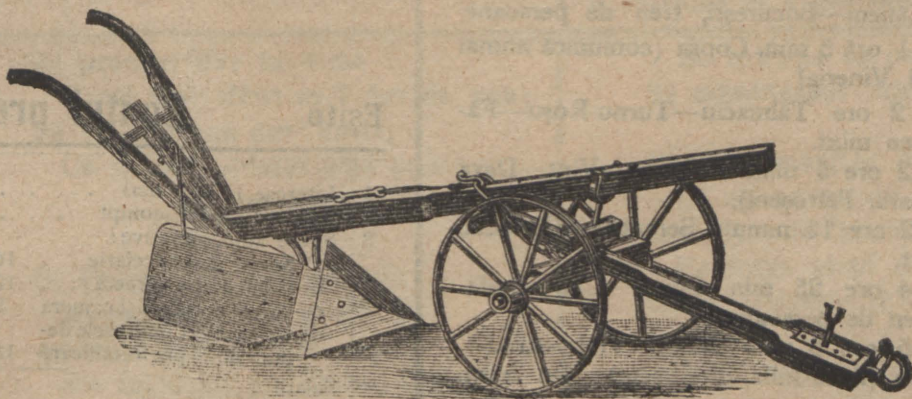
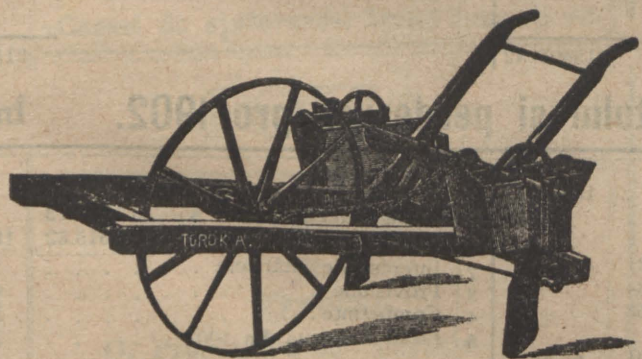
89-

Ca specialități se recomandă mașinile de cusut:

Seider & Naumann, G. M. Pfaff.

Toate acareturile mașinilor de cusut de orice fel precum ace, curele, oleiuri fine și altele se află întotdeauna în depositul meu. Reparaturile la mașinile de cusut de orice fel sunt executate prompt, ieftin și conștientios cu garanție. Pentru fiecare mașină nouă de cusut cumpărată delamine dau 5 ani garanție.

Liste de prețuri se trimit la ocerere gratis și franco.

Spre știință!

Cine are trebuință de un plug escelent, grapă, mașină de sămănat cucuruz, plug de săpat sau alte mașini pentru economie se se adreseze cu toată încrederea către firma de jos și se ceară cataloage ilustrate de prețuri și condițiunile de plătire.

De mulți ani de zile se bucură de cel mai bun renume.

Fabrica de mașini economice și institutul pentru instalare de mori

Andrei Török,
SIBIU.

Directiunea.

Ioan G. Bozdocu,
Vestem.

La 7 ore 33 min. dela Făgăraș-Turnu-rosu, Tâlmăciu, tren mixt.

Sibiu, Holzgasse nr 5.

Primăria oomunală.

Diracțiunea.

Pentru tipar responsabil Ionif Marshall.